

[Mette Groes]

nok, men der er jo den pointe, at man, når man ønsker at gennemføre foranstaltninger som dette her, er nødt til at sige det temmelig mange gange. Jeg ved ikke, om hr. Tinning har lagt mærke til, at det faktisk ikke er nok at sige det én gang, hvis noget skal gå igennem i dette hus.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 92:

Forslag til folketingsbeslutning om det sociale udvalgs forpligtelser i forbindelse med uden- og indenretlig afhøring af børn og unge under 18 år.

Af Carsten Andersen (SF) m.fl.
(Fremsat 7/2 86).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

SF ønsker med det foreliggende forslag til folketingsbeslutning at lægge op til, at der bliver udfærdiget nogle nærmere retningslinjer for de sociale udvalgs forpligtelser i forbindelse med afhøringer af børn og unge.

Hertil kan jeg med det samme sige, at det finder regeringen også rimeligt; det er klart, at der gør sig nogle helt specielle forhold gældende, når det er børn – om end store børn – og unge mennesker, der kommer ind i disse situationer.

Som det vil være forslagsstillerne bekendt, pågår der i justitsministeriet nogle overvejelser om at udsende nye administrative for-

skrifter vedrørende dette, og jeg vil derfor foreslå, at vi under udvalgsbehandlingen forsøger at få koordineret de overvejelser, der gøres rundt omkring, men jeg kan i hvert fald på regeringens vegne give tilslutning til forslaget; vi vil meget gerne gå ind i en positiv udvalgsbehandling af dette problem.

Joanna Rønn (S):

Socialdemokratiet kan også tilslutte sig forslaget. Vi mener, at børns og unges retssikkerhed vil blive styrket ved en præcisering af, hvilke forpligtelser det sociale udvalg har i afhøringssituationer. Man kan også frygte, at nedskæringerne vil bevirke, at et sådant område vil blive nedprioriteret. Derfor vil vi også deltage positivt i udvalgsarbejdet med at få belyst den gældende praksis.

Jeg kan tilsige forslaget støtte.

Ikast (KF):

Da mit partis ordfører i denne sag, fru Merete Aarup, med beklagelse ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne fremføre følgende:

Det er vores klare opfattelse, at mange kommuner har interne retningslinjer, der stort set dækker de forhold, som SFs beslutningsforslag peger på. Det forholder sig jo således, at det i henhold til retsplejeloven er pålagt politiet at tilkalde en repræsentant for social- og sundhedsforvaltningen, når man i forbindelse med efterforskningen skal afhøre unge under 18 år. Det er så op til den enkelte sagsbehandler at vurdere ud fra de lokale retningslinjer og det lokale kendskab, hvornår han/hun vil møde op for at overvære en afhøring. Af hensyn til den unge bør afhøringen hos politiet altid efterfølges af en henvendelse til den unges forældre, og det bør ske i umiddelbar tilslutning til afhøringen. Sagsbehandleren bør sørge for at følge den unge hjem og underrette forældrene om de ulovligheder, der er begået. I de større kommuner, som har hjemmevagsordning, fungerer denne ordning udmærket, fordi opgaven ikke kan løses inden for tidsrummet 8–16.

Vi finder det positivt, at justitsministeriet arbejder med cirkulæreforslag om afhøringen af unge under 18 år; og vi er derfor ganske enige med socialministeren i, at eventuelle vejledende retningslinjer for det sociale udvalgs virksomhed i forbindelse med uden-

[Ikast]

eller indenretlig afhøring af unge først kan ske, når justitsministeren har afklaret sine administrative forskrifter.

Den konservative folketingsgruppe er principielt positiv og tilsiger derfor en positiv udvalgsbehandling.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Venstre kan erklære sig positiv over for intentionerne i dette beslutningsforslag og de fleste af elementerne deri; hensigten er jo i endnu højere grad at beskytte de mindreårige. Venstre finder nu, at retsplejeloven i grunden burde være tilstrækkelig, men jeg forstår på forslagsstillerne, at man mener, der måske er nogle kommuner, hvor reglerne ikke fungerer med tilstrækkelig sikkerhed over for de unge, og det vil vi da gerne være med til at råde bod på.

For at det nu ikke skal blive helt kedsommeligt, at vi ikke får en debat, vil jeg pege på et par enkelte punkter, som jeg finder er for firkantede.

Ifølge punkt 1 b skal der altså ske underretning om afhøring hos politiet og sendes repræsentant i de dér omtalte tilfælde, og så ville det altså også gælde de steder, hvor den syttenårige bliver indbragt og skal afhøres i en sag om spirituskørsel. Det vil jo forlænge anholdelsen, og derfor vil jeg spørge, om det virkelig er meningen, og om ikke den regel er lige firkantet nok.

På samme måde vil jeg spørge, om det er rigtigt, at den unge, der står i retten på grund af en boret knallert, virkelig skal have en socialrepræsentant ved siden af sig. Jeg mener, der er nogle regler, der kan være lidt for firkantede, og dem vil vi gerne være med til at diskutere.

Alt i alt er vi altså positive, men mener ligesom socialministeren, at vi skal vente med udformningen, så den kan ske i sammenhæng med udfærdigelsen af justitsministeriets regler.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Det kan formentlig ikke forbavse nogen, at også det radikale venstre synes, at det er et godt forslag, SF kommer med her. Heldigvis er langt de fleste sociale udvalg så ansvarsbevidste, at den nødvendige støtte og rådgivning finder sted, men efter vor mening kan der ikke være tvivl om, at der altid bør

være en repræsentant for socialudvalget til stede ved alle afhøringer af børn og unge. Det er vigtigt dels for at kunne støtte dem og varetage deres interesser, dels for så tidligt som muligt at kunne forberede eventuelle hjælpeforanstaltninger og opbygge et nødvendigt tillidsforhold til barnet eller den unge. Specielt ønsker vi at understrege, at forældrene naturligvis altid bør underrettes, hvis deres børn afhøres.

Vi er således meget enige i forslaget. Detaljerne kan vi naturligvis diskutere i udvalget.

Birgith Mogensen (CD):

Det kunne for mig se ud, som om SF nedvurderer politiets og danske forsvarsjuristers humane evner og fremgangsmåder, når det drejer sig om både uden- og indenretlig afhøring af unge fra 15 til 18 år i relation til straffesager m.v.

Jeg kender ikke og har aldrig hørt om eksakte og velbegrundede klager på dette område, men CD har ikke noget imod at opstille regler om socialforvaltningens forpligtelser angående til enhver tid at sende en bisidder, som jo i praksis ikke kan deltage i selve afhøringsprocessen.

Som støtte for eventuelt sigtede eller tiltalte unge personer, som skal afhøres, mener CD at danske forsvarsadvokater, dommere og politiet udfører deres hverv på en human og tilfredsstillende måde.

Med hensyn til børn under 15 år, der kommer i samme situation, finder vi det derimod passende, at der er en civil person til stede, og det skal helst være en voksen person, som barnet kender.

Til slut vil jeg gøre opmærksom på, at hele problemet længe har været drøftet i justitsministeriet. Disse overvejelser ser vi gerne inddraget under udvalgsbehandlingen.

Tinning (VS):

Jeg er helt enig i de bemærkninger, socialministeren havde til det foreliggende beslutningsforslag, og ser frem til et hyggeligt udvalgsarbejde.

Dohrmann (FP):

Efter nu at have hørt næsten samtlige partiers ordførere give deres varme tilslutning til dette forslag, synes jeg, man savner bare et

[Dohrmann]

par enkelte eksempler på, at det virkelig med rette kan siges, at unge mennesker mellem 15 og 18 år ikke har fået en anstændig behandling.

Jeg håber ikke, forslaget blot er udtryk for en eller anden form for pop i den næsten almindelige klapjagt på politiet. Jeg tror, mange politifolk føler sig mere eller mindre hjælpeløse, specielt når det drejer sig om denne aldersgruppe. Selvfølgelig skal de unge mennesker da have en anstændig behandling, ingen tvivl om det, men som sagt: lad os få nogle konkrete eksempler på bordet på, at dette ikke er sket, således at der er noget at tage stilling til.

Jeg vil også godt sige, at det forekommer en smule mærkeligt, at man i en situation som denne altså mener, at unge mennesker mellem 15 og 18 år er helt hjælpeløse, mens man til andre tider hører nogle udtale, at f.eks. valgretsaldere burde nedsættes til 15 år. Kan man ikke sige, at unge mellem 15 og 18 år i dag faktisk er langt mere voksne, end det måske var tilfældet tidligere?

Derfor: vi vil ikke give vores tilslutning til dette forslag, medmindre der kommer nogle konkrete beviser på bordet for, at man virkelig kan sige, at unge mennesker, som har været gennem maskineriet, har været udsat for noget, som må siges ikke at være rimeligt.

Leif Hermann (SF):

Jeg havde vel nok gået og regnet med, at jeg skulle sige noget andet end det, jeg siger nu. Jeg vil godt starte med at sige tak til ministeren og til langt de fleste ordførere for en utrolig positiv modtagelse af forslaget.

Da vi tog dette spørgsmål op for godt og vel et års tid siden, syntes vi måske nok, at den stemning, der opstod ved, at vi begyndte at pille ved disse ting, var knap så positiv, men jeg synes, det er dejligt at kunne konstatere, at tingene har ændret sig i så positiv en retning, som jeg har kunnet konstatere i dag.

Baggrunden for dette forslag er, som jeg netop nævnte det, at vi fik fingre i justitsministerens forslag til cirkulærekast om inden- og udenretlig afhøring af børn og unge.

Efter at have fægtet lidt i retsudvalget om det pågældende forslag gjorde vi det, at vi begyndte at kigge på, hvordan det i grunden så ud på socialudvalgssiden, fordi det sociale udvalg jo i henhold til bistandsloven har

nogle særlige forpligtelser over for børn og unge.

Det, der kom frem derved, må vi nok sige, var faktisk en noget uklar situation. Børn og unge kan som bekendt ikke anholdes, men de kan indbringes på politistationen, hvis de har foretaget sig et eller andet, som ville være strafbart, hvis de var over 15 år. De kan afhøres til politirapport, og der sker en registrering af de forhold, som man må mistænke dem for at have begået. Det vil sige, at den situation, som barnet eller den unge står i – det gælder selvfølgelig navnlig, når det drejer sig om børn under 15 år – ikke er helt ligegyldig for den pågældendes eftermæle, kan man godt sige, fordi dette, alt efter hvad der sker på politistationen, ender med en eller anden form for registrering.

Hr. Dohrmann efterlyste konkrete eksempler på, at børns og unges retsstilling måske har været lidt tvivlsom. Lektor Beth Grothe Nielsen fra Århus universitet skrev i 1983 en artikel i Juristen, hvori hun fremdrog 2 eksempler.

Det første eksempel drejede sig om en række drenge, der havde rendt rundt oppe på taget af vistnok et folkebibliotek, og derved havde de ødelagt nogle indretninger på taget, bl.a. et luftindtagsfilter. Dette blev i første omgang af politiet takseret som groft hærværk, der ville koste 5.000 kr., og det havnede til sidst i den sociale forvaltning med bemærkninger om groft hærværk efter straffelovens § 291, stk. 2. Det var børn i alderen 11–14 år. Senere viste det sig, at forsikringsselskabets erstatningsudbetaling blev på 800 kr., og det var såmænd, hvad der var tale om. I den sag var der, som Beth Grothe Nielsen skriver, »i nogle tilfælde« repræsentanter for det sociale udvalg til stede ved afhøringen.

Se, hr. Dohrmann, nu er det jo ikke helt ligegyldigt, om man figurerer i politiets registre som afhørt for at have begået groft hærværk. Jeg kan se, at hr. Dohrmann udveksler bemærkninger med hr. Ove Jensen, og jeg går ud fra, at det netop er om det spørgsmål. Det er ikke helt ligegyldigt, om man figurerer i politiets registre med den antegning eller en socialforvaltningsrepræsentant eventuelt kunne have forklaret, at det, at børn i den alder springer rundt på hustagene, måske ikke skal opfattes som et forsøg på groft hærværk, selv om der ryger en luftindtagskanal.

[Leif Hermann]

Der er givetvis andre eksempler, men det helt afgørende er, at vi ikke kan være sikre på, at retssikkerheden i alle landets kommuner er ens.

Jeg tror, det var hr. Ikast, der sagde, at den enkelte sagsbehandler selv må vurdere, hvornår man vil møde op. Det er lige præcis det, den enkelte sagsbehandler ikke selv må. Vi må have en ensartet retsstilling fra kommune til kommune i disse situationer, for de, der skal beskyttes, er nogle børn og unge mennesker, som det sociale udvalg har en opgave over for.

Fru Birthe Rønn Hornbech spurgte: hvad så med ham, der er 17 år og bliver afhørt for spirituskørsel, og hvad med ham, der står i retten med den udborede knallert? Jeg vil ikke afvise, at der kan være visse virkninger af forslaget, som trænger til at blive bedre belyst, men på den anden side, drejer det sig om en 17-årig, der bliver taget for spirituskørsel, er det da muligt, at fru Birthe Rønn Hornbechs erfaring er, at de er så hårdkogte, disse pæne unge mennesker, at de sandelig ikke behøver nogen bistand i den situation, men jeg er nu ikke sikker på, at de alle sammen er det, og jeg er også temmelig overbevist om, at tilstedeværelsen af det sociale udvalgs repræsentant sagtens kunne være berettiget i de situationer.

Med hensyn til den udborede knallert og afhøringen i retten vil jeg såmænd nok give fru Birthe Rønn Hornbech ret; det er muligt, at man kan gøre det, at man indsætter en modifikation, der gør, at noget sådant ikke er fornødent.

Lad mig afslutningsvis om spørgsmålet sige, at det sociale udvalgs indsats i forholdet til børn og unge kan opfattes på mange forskellige måder. Den børnepolitik, vi inden for det socialpolitiske område her i landet har været i stand til at gennemføre siden bistandslovens vedtagelse, forekommer ikke imponerende. Når vi ikke har kunnet skabe vilkår, der har gjort, at antallet af kriminelle børn og unge er gået ned, og når vi ikke har kunnet konstatere ret meget andet, end at antallet af problemer for børn og unge er steget gevaldigt gennem de sidste ti år, er det mindste, vi kan gøre, at skabe nogle formelle eller nogle retlige garantier for disse børn og unge, når de er kommet ud i en så kedelig situation som den at blive taget med på politistationen til afhøring og – hvis de er over

15 år – eventuelt senere sigtelse og tiltale. Det er det mindste, vi kan gøre, når vi ikke kan gøre det andet, der er den egentlige hensigt med forslaget. Man kunne godt sige, at det er en slags nøjsomhed, en slags opgiveness af at føre en ordentlig og fornuftig børnepolitik i dette land, men så længe vi ikke kan det, må vi i hvert fald skabe nogle retlige garantier, der er betryggende, og det er de ikke, når vi ikke kender situationen i hver enkelt kommune.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 111:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af pensionisternes vilkår.

Af Erik B. Smith (S) m.fl.
(Fremsat 11/2 86).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

I dette beslutningsforslag fremkommer socialdemokratiet med en række forslag til anvendelse af de udisponerede midler i den sociale pensionsfond.

Som bekendt har regeringen fremsat forslag om anvendelse af den sociale pensionsfonds udisponerede midler til finansiering af en delpensionsordning, og da pensionsfondens midler selv med en vis behændighed nu engang ikke kan anvendes to gange, må regeringen alene af den grund afvise beslutningsforslaget.